

LIGA ROMÂNĂ

REVISTĂ SĂPTĂMÎNALĂ

PENTRU

INTERESELE UNITĂȚII CULTURALE A TUTUROR ROMÂNILOR

APARE ÎN FIE-CARE DUMINECĂ

Anul III. — No. 22

31 Maiu, 1898.

DUPA CONGRES

Discuțiile Congresului s'au sfârșit și cu mulțumire trebuie să constatăm că s'au sfârșit bine. Rar ni s'a dat să vedem un Congres al Ligii atât de liniștit și rar am văzut atîta frăție între delegații ca de astă-dată.

Membrii Congresului și-au arătat satisfacțiunea lor față cu conducerea Ligii și au ținut să-și reînnoiască încrederea în membrii fostului Comitet, re alegîndu-i cu aproape unanimitatea voturilor.

Și aveau cuvînt să fie mulțumiți cu Comitetul Central al Ligii. Nu era o sarcină ușoară pentru comitet a conduce Liga într'o epocă, cînd multă lume credea că Liga s'ar fi sfârșit, cînd puțină lume mai credea măcar în posibilitatea consolidării din nou a Ligii. Și Comitetul, prin activitatea sa și prin tactul său a răușit să pună Liga din nou în picioare și să-i dea o direcție sănătoasă. Numărul Secțiunilor s'amărit, numărul membrilor s'a înmulțit, mișcarea națională în țară a fost din nou și bine pornită, iar în afară de hotarele țării influența Ligii s'a simțit și se simte din ce în ce mai mult și mai binefăcător.

Și cu toate acestea, nici o voce discordantă, nici o plîngere întemeiată. Nimeni nu a avut un cîtuși de mic motiv de a crede, un moment măcar, că Liga ar fi făcînd politică. Din contra, toată lumea a fost și este de acord, că nici odată Liga n'a fost mai cu succes ferită de politica militantă ca în timpul din urmă, așa că nici prin gînd nu-i mai poate trece cui-va că Liga s'ar putea coborî în arena militantă luînd parte fie pentru unul fie pentru altul dintre partidele ce sunt chismate a cîrmui țara.

Această constatare au făcut-o membrii Congresului, dintre cari mai mulți nu s'au putut reține a face Comitetului central elogii pentru această a sa și prudentă și patriotică atitudine.

Comitetul din partea sa poate fi mulțumit, că a găsit această recunoștință atât în publicul cel mare, cît și la membrii Congresului. E cea mai înaltă satisfacțiune pe care o pot avea bărbați de inimă și de caracter, puși de încrederea obștească în fruntea unei instituțiuni naționale cum este Liga.

Suntem siguri că și în viitor din nou realesul Comitet își va face pa-

triotica sa datorie cu acelaș devotament și cu aceeaș lepădare de sine, ca în trecut, cu deosebirea numai, că activitatea sa va fi încununată de astă-dată cu succese mult mai mari și mai reale ca în perioada trecută. Căci avem puternice cuvinte să credem, că existența Ligii fiind azi asigurată și direcția activității și atitudinea ei bine stabilite, publicul va înțelege că trebuie să dea întreg concursul său Comitetului, ca astfel Liga să poată atinge scopurile pe cari le urmărește.

Congresul alegînd pe d. dr. *C. Istrati* în locul vacant în Comitet, a dat o probă de discernămînt și Comitetului o forță și un caracter. Tot așa credem, că reprezentantul tinerimei universitare în Comitet, d. *D. Dimitrescu-Brăila* își va pune cele mai bune ale sale puteri spre înaintarea Ligii.

Noi, din parte-ne felicităm pe membrii Comitetului pentru încrederea de care se bucură între delegați și pe delegați pentru nemerita alegere pe care au săvîrșit-o.

ȘEDINȚELE CONGRESULUI

ȘEDINȚA I.

În sala Ateneului erau prezenți, pe la ora 9 $\frac{1}{2}$ cam vre-o 90 de delegați; numărul lor însă se mărea continuu.

D. Mihai Vlădescu, Președintele Ligii, ocupă locul și d. **Periețeanu-Buzău** cește apelul nominal.

Se aleg apoi dintre Președinții prezenți ai Secțiunilor 4 Vice-Președinți ca membri ai biroului. Se aclamă d-nii *P. Bancotescu* dela Brăila, *Stroe Belloescu* dela Birlad,

Cătuneanu dela Cîmpulung și dr. *Inotescu* dela Buzău.

Această alegere terminată, d. **M. Vlădescu** deschide Congresul adresînd membrilor următoarea cuvîntare:

Discursul Președintelui Ligii

Domnilor Delegați,

Deschizînd al 7-lea Congres al Ligii Culturale, salut în d-stră pe reprezentanții ei autorisați care caracterisă în această adunare unitatea ființei sale organice și solidaritatea manifestărilor ei naționale. Cu o atît mai v'e mulțumire mă simt îndemnat a vă presinta salutul meu, cu cît recunosc în d-stră pe luptătorii stalornici și neobosiți, pe naționaliștii convinși și hotărîți, grație cărora Liga Culturală trăește, se mișcă și prosperă cu toate împotrivrile timpurilor vitregi în cari trăim, cu toată suferințelor dureroase și amărătoare la care au supus-o vicisitudinile vieții noastre publice.

Pornit din puternică convingere și cu expresiunea deplină a inimii, salutul meu nu este salutarea banală obicinuită peste tot la asemenea ocațiuni, ci este expresiunea sinceră de recunoștință adîncă pe care Comitetul Central Executiv al Ligii o poartă d-stră tuturor cari ați înțeles, și prin fapta și cuvîntul d-stră ați dovedit, că asociațiunea noastră națională nu este o instituțiune ocașională, formată și susținută de ambițiuni deșarte, nici urmărește scopuri meschine sau imposibile, ci ea este și trebuie să fie întregitorul cel mai însemnat și cel mai indispensabil al vieții noastre publice.

Un an de zile cît a trecut de cînd ne-am despărțit de la ultimul congres, un an de chin și de durere pentru toți Românii iubitori de neam, în conștiința cărora s'au concretizat interesele permanente ale națiunii române, Liga Culturală a fost pu-

ternicul plămîn prin care a putut respira în libertate sentimentele reale și aspirațiunile legitime ale poporului român.

Evenimentele grave, de o importanță serioasă dacă nu chiar hotăritoare în chestiunea noastră națională cari s'au petrecut în anul acesta, nu au fost prezentate, nu au fost judecate în lumina proprie a conștiinței și voinței poporului român din regatul liber al României, decât prin Ligă și de către Liga Culturală. Adevărat sanctuar de cultură și educație națională, Liga Culturală a fost în același timp expresiunea puternică și hotărită a voinței poporului român.

Ne preocupându-se în toată acțiunea sa decât de interesele cu adevărat superioare ce se leagă de cea mai delicată și în același timp de cea mai gravă chestiune a națiunii noastre, Liga a fost și va trebui să fie în totdeauna fără șovăire, fără menajare, dreaptă și leală, după cum dreaptă și sfântă este și cauza pe care o apără, după cum hotărâtă și deschisă este și voința poporului care o reprezintă. Nu-mi aparține mie să intru aci în analiza detaliată a activității anului trecut.

Veți auzi însă îndată expunerea ce se va ceti de d-nii secretari și veți judeca astfel singuri întru cât manifestările Ligii au fost în consonanță deplină cu înaltele sale scopuri și cu aspirațiunile noastre naționale. Veți auzi și veți judeca singuri, după ecourile pe cari le-a provocat fie-care din manifestările Ligii stadiul la care s'a ridicat chestiunea noastră națională și maturitatea ei în politica internațională.

Vă veți putea în fine convinge din atitudinea înaltelor foruri în cari s'a resimțit ecoul manifestărilor noastre și a căror importanță primară în chestiunea noastră națională o apreciem noi cei din Liga Culturală cu atât mai mare însuflețire cu cât este viu interesul și leală iubirea și amiciția ce le-o purtăm, de câtă însemnătate

este manifestarea hotărâtă și sinceră, deschisă, a sentimentului puternic ce-l nutrim pentru frații noștri loviți în existența lor națională.

Și d-lor, pentru a încheia această scurtă cuvîntare, nu-mi rămîne să adaog ca încheiere decât afirmarea că promovarea chestiunii noastre naționale nu stă în mîinile nici în puterile sau în voința altora, ci ea stă în propria noastră putere, în propria noastră voință.

Alături cu lupta plină de sacrificii și de dureri pe care o duc întru apărarea națiunii române frații noștri subjugați și care constituie imperioasă necesitate ca noi Românii din Regat să facem sacrificiul pe care-l pretinde manifestarea noastră hotărâtă și cât se poate de generală în interiorul Ligii Culturale și pentru scopurile naționale pe cari ea le urmărește. Ori-ce recriminări, ori-ce justificări sunt zadarnice. Ele nu pot aduce nici un serviciu Ligii, ele nu pot înainta cu nimic chestiunea noastră națională.

Numai obligațiunea morală pe care trebuie să ne-o luăm cu toții, ca fie care să devie un apostol hotărît care să propovăduască cu vorba, cu scrisul și cu fapta, în toate unghiurile țării însemnătatea chestiunii noastre naționale din punctul de vedere al propriei noastre existențe și să determine pe lângă neînsemnatul sacrificiu al cotisațiunilor lunare ce se adună de Ligă, mai ales afirmarea deschisă și categorică a voinții întregului popor în această chestiune, iată d-lor adevărata pîrghie de salvare a naționalității române a fraților noștri amenințați cu pierderea naționalității lor.

Intruniți în acest Congres cu devotamentul, experiența și luminile d-stră, veți indica de sigur, în chipul cel mai potrivit și căile și puterile necesare a se pune la lucru pentru realizarea acestui scop.

Iar noi, membrii Comitetului Central

Executiv, chemați prin voința d-stră a conduce în acești din urmă doi ani acțiunea Ligii, astăzi când expiră mandatul nostru declarăm că vom da ca soldați credincioși Ligii, munca și serviciile noastre ori care va fi rolul ce ni-l veți desemna.

Și acum d-lor dați-mi voe, ca în numele meu personal astăzi când îmi expiră mandatul ce mi s'a dat și care fu în acelaș timp și o onoare distinsă de a presida această înaltă instituție culturală în timpuri a căror greutate echivalează importanța lor istorică, să vă mulțumesc d-stră tuturor, delegați și membri ai Comitetului Central pentru ocasiunea pe care mi-ați dat o de a întregi propria mea educație națională. Urindu-vă muncă spornică și rezultate rodnice, declar Congresul deschis. (Aplause prelungite).

Alocuțiunea D-lui D. C. Klein.

D. Daniel C. Klein (Bacău), adresează apoi congresului următoarea alocuțiune:

*Domnilor și
Iubiți colegi,*

Vă mulțumesc mai întâiu, în numele Secțiunei Bacău, pentru atențiunea delicată ce ați avut de a face ca să se citească în ziua de 3 Maiu 1898 rugăciunea părintelui Lucaciu. Faptul acesta este o dovadă de legătura puternică ce ne unește căci în acea zi mulțime de Români au jurat înaintea Celui Prea Inalt «pe mormîntul părinților și fraților lor căși vor jertfi viața pentru libertatea întregului neam românesc».

Domnilor,

Am sărbătorit anul acesta în deosebitele părți ale Țării-Românesci aniversarul lui 3 Maiu 1848; au voit și Români de peste Carpați să facă acelaș lucru dar forța armată i-au împedit. Baronul Vasilco protestează în sinul delegațiunilor austro-ungare contra acestui fapt neomenos. Glasul

lui răsună în Țările locuite de Români și e o dovadă puternică de solidaritatea cimentată între toți Români.

Domnilor,

Azi, — când delegații Secțiunilor Ligei Culturale se întrunesc în București, — tot în aceeași zi pe malul Dunării Liga pentru prosperarea Dobrogei sărbătorește aniversarea fundării sale; iar colo, peste munți, la Hațeg, Români se întrunesc sub auspiciile Asociațiunii Transilvane ca să fundeze un teatru românesc.

Aceste reuniuni simultanee ale păturii culte sunt dovezi cari spun că e vie și puternică conștiința neamului românesc.

Da, numai redeșteptând conștiința națională, putem face unitatea culturală a națiunii române.

E o datorie sfântă pentru noi de a merge în rîndurile poporului, de a-i spune și arăta ce este și ce însemnează. El la Dunăre, Carpați și Marea Neagră. Am fost în timp de secolii stăvilarul puternic contra năvălirilor barbare, la adăpostul nostru Europa a putut progresa; azi avem dreptul de a cere lumii civilizate respectarea culturii naționale.

Un apel călduros fac la D-voastră, iubiți colegi, veniți ca și mine din deosebitele unghiuri ale Țării, și vă rog să nu uitați cuvîntul tetelor române dela Sibiiu: *Totul pentru națiune*. Această vorbă ne arată misiunea noastră ca membrii ai Ligei. Suntem datori ca să facem școală poporului, să-i ridicăm nivelul moral și intelectual ca să fie pregătit pentru lupta de existență.

Nu pot termina mai bine modesta mea cuvîntare decît zicînd împreună cu d-voastră:

Trăiască, înflorească școala românească!

Raportul secretarului.

D. V. Miculescu, secretarul comitetului central, presintă Congresului un raport de-

tailat despre activitatea Ligii și despre întâmplările ce s'au succedat în cauza națională. Dăm în cele următoare un resumat:

«Din primăvara anului trecut, dela Congresul din Maiu și pînă pe la începutul toamnei, Liga s'a găsit într'o perioadă de reculegere, căutînd a înmulți numărul membrilor săi și a spori numărul Secțiunilor din țară».

Aci raportorul arată luptele noastre publicistice cu scriitorii Maghiarilor, și insistă mai ales asupra campaniei pe care a dus-o Secțiunea de Bruxelles în ziarul «*L'Indépendance Belge*» în contra cîtor-va emisari ungurești, cari căutau să producă în Belgia un curent favorabil politicii de maghiarisare. Acești emisari au trebuit să capituleze însă în cele din urmă, căci pe lingă membrii Secțiunii din Bruxelles au mai intervenit și *Belgieni* în această polemică susținînd cauza română. Intre aceștia s'a distins mai ales D. Durand dit Dupont.

Amintind de vizitele monarhilor la Pesta, raportorul pune în evidență reaua credință a Maghiarilor cari căutau să exploateze aceste întâmplări în detrimentul Românilor.

Dar de unde Maghiarii își închipuiau că anumite întâmplări din anul trecut au să slăbească rezistența Românilor, ei au trebuit să se convingă în cele din urmă de contrarul, căci este fapt că mișcarea națională nu numai că nu a slăbit, ci a luat un nou și mult promițător avînt.

Activitatea din toamna trecută s'a continuat cu succes în primăvara aceasta. S'au întemeiat mai multe Secțiuni din nou și toate s'au pus pe muncă ridicînd situația materială a Ligii și întărind și dezvoltînd simțimîntul național prin manifestațiuni și serbări potrivite.

La 24 Ianuarie, s'au aranjat serbări de cătră mai multe Secțiuni ale Ligei. Comitetul central a ținut trei conferințe la Craiova și Ploești. Secțiunile dela Buzău, Predeal și multe altele au sărbătorit după

importanța ei această zi. Secțiunea de Brăila, prin stăruințele neobositului ei Președinte, d-l *Petre Bancotescu*, a adunat dintr'o singură serbare un fond ce ne amintește vremurile frumoase de acum cinci ani de zile.

Pe de altă parte mai mulți oameni de inimă au făcut donațiuni Ligii. Suntem dator, în special, cu recunoștință Domnilor *Cazzavilan, C. S. Bolintineanu, General Balaban, Radu Porumbaru, Stroe Belloescu, Inginer Vardala* și altor inimi generoase, cari nu vor să le publicăm numele.

Una din serbările cele mai înălțătoare a fost în acest an serbarea de 3 Maiu, zi aniversară sărbătorită de toate Secțiunile Ligii.

Raportul vorbește apoi de activitatea Ligei centrale, dar dat fiind, că nu este în interesul cauzei a publica toate aceste importante momente, ne mulțumim a mai reproduce aici partea finală a raportului:

Aproape ținuiți locului și buimăciți de dese lovituri ce li se dau, Români de peste munți nu mai sunt stăpîni la ei acasă decît dor pe gîndul lor.

Ori-ce manifestare exterioară a voinței, ce zic a voinței, a simțirei lor le este interzisă.

Și ironie crudă, ei plătesc pe călăii lor. E plătit de ei fișpanul care 'i bate; e plătit de ei judecătorul care 'i păsuește, e plătit de ei jandarmul care 'i schingiuește.

Iși rup din pîinea de toate zilele ca să dea guvernului ca acesta să aibă de unde face temnițe pentru Români, ca să le oprească oasele acolo, de unde face asiluri pentru copii Românilor, ca să le amortească simțirea și să le împedice limba a grăi părintește.

Zeci de zile închisoare și sute de fiorini amendă pentru că au cîntat un cîntec în care n'au prea mărit pe fii lui Arpad.

Schingiuri și întemnițari că n'au strigat de bucurie cînd Ungurii chefuiau, smerin-

du-i pe ei și când inima îndurerată le pornea în gene lacrimi ușurătoare.

Văi și munți, sate și căminuri, nimic să nu mai rămie românesc, nimic să nu mai amintească, că au fost Români pe acolo. Ianoș și Șandor în loc de Ion și Alexandru, Ciardașul în locul Doinei, iată programul de luptă al celor ce au trîmbițat libertatea.

Dar nu numai că nu le-a îngăduit a vorbi și a-și spune vrerile și pasurile lor, unul către altul și toți la un loc, către cei ce au o soartă mai bună, dar chiar li se oprește creștineasca mîngiere de a se ruga în locașul D-lui către Cel de Sus. Jandarmul sfidător supraveghează pe preotul din altar, să nu conspire cu D-zeu contra statului maghiar.

Și când aceasta e starea cea de dincolo și când ne înfiorăm numai la auzul celor ce se petrec acolo, ertat mai ne este a duce dor un minuchi de oameni, datorii unui neam întreg. Nu; pentru demnitatea noastră națională, pentru a purta cu mîndrie sigiliul originii noastre; pentru a putea exista ca un tot compact în viitor, e necesar ca acest lucru să înceteze.

Să lucrăm desinteresat și sincer, să ne grupăm înmulți decît suntem împrejurul Ligei, pentru a face ca această sfîntă instituție să fie ceea-ce trebuie să fie «Scutul puternic la adăpostul căruia să plămădească marea unire a sufletelor românești».

D. Tache Polierat (Craiova), exprimă recunoștința Congresului pentru activitatea comitetului central. Dacă Liga a luat în timpul din urmă un atît de îmbucurător avînt, meritul este al comitetului central, ai cărui membrii și-au dat toate silințele și au pus în practică toate virtuțile lor ca să țină sus drapelul Ligii.

Propune să se tipărească raportul.

Cu această ocaziune, ține să mulțumească, și crede că și de data asta este interpretul Congresului, în special aceluia deputat român, care în Adunarea Deputaților a a-

părat cu atîta elocință și căldură cauza națională: mulțumește d-lui *Barbu Delavrancea* (Aplause prelungite).

D. Mihăilescu (Bușteni), se declară foarte mulțumit cu activitatea comitetului central. Este mulțumit mai ales pentru-că vede, că comitetul a răușit să îndrumeze Liga Culturală pe o cale bună, ce negreșit va duce la isbîndă.

Speră, că acțiunea Ligii va ieși de aci înainte din cercul cam restrîns în care ea s'a mișcat ani de-a rîndul. În acest înțeles, aprobă propunerea de a se publica raportul. Crede însă că atît pentru această publicare, cît și pentru alte comunicări statistice etc. Liga ar face bine să publice în fiecare an un *Anuar al Ligii*, care să fie un fel de oglindă fidelă a întregii activități a instituțiunii noastre.

D. Crist. Negoescu, ar voi să să facă deasemenea o propunere, întreabă însă mai întiu dacă se admit deja acum propunerile, sau urmează ca ele să se facă în conformitate cu ordinea de zi stabilită.

Președintele: Propunerile se vor face după alegerea comitetului.

Generalul Angelescu, (Craiova), ca membru al Ligii simte datoria de a se adresa delegaților cu rugămîntea să stăruiască toți din toate ale lor puteri, ca ideia ce este la baza Ligii să fle răspîndită în toate straturile poporului românesc. Să facem propagandă continuă ca tot ce este Român să se înscrie la Ligă și să înmulțim astfel numărul Ligiștilor în chip efectiv, căci menirea Ligii e mare și sacră și e datorii fie-cărui cetățean să sprijinească această instituțiune. Să căutăm a interesa cît se poate de mult populațiunea de la țară, așa ca în fie-care comună rurală Liga să-și aibă Secțiuni și membri (Aplause).

D. C. Rădulescu-Motru, censor, cetește raportul censorilor asupra gestiunii financiare a Ligii în anul expirat.

D. Leonte Moldovan, (Brăila), constată

că prea e sumar raportul censorilor. Nu se miră însă. Are desăvîrșită încredere în comitet și censori. Știe foarte bine, că nu e în interesul cauzei ca să se citească în plin congres un raport amănunțit, de oarece sunt lucruri cari reclamă rezervă și discrețiune spre a nu fi compromise.

Cu toate acestea, mai ales în ceea ce privește acțiunea Ligii în viitor, vorbitorul ar dori o altă organizațiune a desbaterilor Congresului, o organizațiune care să permită delegaților a interveni în mod efectiv în conducerea Ligii. Spre acest sfârșit face propunerea, ca Congresul să aleagă din sînul său o comisiune sau delegațiune d. p. de 30 de membrii. Această delegațiune ar avea apoi să desbată cu deamănuntul toate afacerile Ligii, însă în ședința secretă. După ce delegațiunea își va fi terminat lucrările, ea s'ar presenta Congresului, și prin un raportor al ei ar da, în liniamente generale, seamă de constatările și decisiunile ei, rămînînd ca Congresul să le ratifice. Cu chipul acesta ar crește și importanța Congresului și mai ales s'ar putea discuta și lua măsuri ce nu se pot discuta pe lingă o prea mare publicitate.

Fiind ora înaintată și propunerea d-lui **Moldovanu** prezentînd o deosebită importanță, ședința se suspendă, rămînînd ca propunerea aceasta să se discute în ședința de după amiază.

ȘEDINȚA A II.

Ședința se deschide la ora 3 p. m.

D. **Leonte Moldovanu** își motivează propunerea din nou, mai ales că unii delegați au interpretat-o greșit.

Asupra propunerii se naște e discuțiune mai lungă, în cursul căreia, propunătorul nevoind ca lucrările Congresului să întîrzie din cauza acestor discuțiuni, declară că își retrace propunerea.

Urmează.

Alegerea biroului.

D. **Iorgala**, exprimă în numele tinerimei universitare dorința ca în noul comitet să fie ales și un student, ca reprezentant al tinerimei universitare și în deosebi a comitetului național studentesc.

D. **Mihăilescu** (Bușteni), crede că pentru ca delegații să se poată orienta asupra persoanelor cari urmează a fi alese în comitet, să se suspende ședința.

Președintele împărtășind această idee, suspendă ședința pe timp de 15 minute.

La redeschidere se procedează la alegere cu buletine.

Resultatul alegerii :

Membrii aleși în Comitetul Central executiv, Domnii :

Barbu Ștef. Delavrancea

Demetrescu Brăila

Ionel Grădișteanu

A. D. Florescu

Al. Lupașcu

Dr. Istrati

Șt. Periețeanu-Buzău

Barbu Păltineanu

M. Vlădescu

Censori :

Dim. Nenișescu

C. Rădulescu-Motru

Ant. Vanicu

Președintele declarînd aleasă lista de sus mulțumește delegaților pentru încrederea acordată membrilor noului comitet. (Aplause).

Propuneri.

D. **Daniel C. Klein** (Bacău). Pentru realizarea scopului Ligei Culturale care este: solidaritatea întregului neam românesc pe baza desvoltării culturai naționale, statutele prin art. 3, al II stabilesc: *Ajutorarea și sprijinirea or cărei instituțiuni de cultură națională.*

Pe baza acestor considerente, în virtutea faptului că poporul român trebuie ajutat în dezvoltarea lui culturală, și pentru motivele arătate în scris către comitetul central executiv, în numele Secțiunii Bacău care în ședința dela 20 Maiu a dat mandat expres subsemnatului de a susține în fața Congresului Ligii Culturale următoarea propunere:

Liga pentru unitatea culturală a Românilor să ia inițiativa fundării unei instituțiuni care să dobândească caracterul unei persoane morale și care să strângă fonduri pentru fundarea, ajutorarea, întreținerea și prosperarea școlilor românești.

Subsemnatul, delegat al Secțiunii Bacău, vă propune ca să admiteți această propunere pentru ca o asemenea instituție, menită a aduce reale servicii neamului românesc, să-și aibă origina în sinul Ligii Culturale.

Președintele declară că comitetul înțelege importanța propunerii și promite a o studia.

D. Aurel Iliescu (Craiova), relevând serviciile pe cari le-a adus și le aduce presa română cauzei naționale, propune a se vota recunoștință presei. (Aplause).

Se admite.

D. Tache Polierat într'un mare discurs arată că în anul 1901 se vor împlini 300 de ani de când Mihai-Viteazul a fost asasinat de dușmanii neamului românesc, pe cîmpia Turzii. Insistînd asupra însemnătății simbolice a acestei date istorice, vorbitorul propune ca Liga să ia din timp măsuri ca în anul 1991 să se serbeze cu o deosebită solemnitate ziua morții marelui viteaz care, ca nimeni altul, a întrupat ideea națională.

Președintele declară, că comitetul ia act de această idee și o va studia, rămînînd ca la timp să facă propuneri în consecință.

D. Tălășescu (București), atrage luare-aminte a Congresului asupra însemnătății discursului rostit deunăzi de d-l *Baron Va-*

silco în delegațiunea austriacă și propune a-i se trimite o depeșă de felicitare.

Propunerea se primește în aplause.

D. I. Oroveanu, arată importanța deosebită a Ligii Culturale în ziua de azi și își exprimă adîncă sa părere de rău, că Liga nu dispune de fonduri mai mari, potrivite mărimii cauzei naționale. În consecință face propunerea, ca comitetul să ia inițiativa pentru crearea unui fond inalienabil de cel puțin 1 milion de Lei (Aplause). În privința modalității practice de a realiza acest capital, oratorul crede că se vor găsi în Țara Românească 1000 de patrioți cari să dăruiască, fiecare, 1000 Lei Ligii (Aplause). Și pentru-că oratorul vrea să dea exemplul nu numai în teorie ci și în practică, se oferă a da el cel dintîiu 1000 lei Ligii (Tunete de aplause. Oratorul este viu felicitat. Mare mișcare în sală).

Președintele mulțumește propunătorului pentru patriotica sa propunere și pentru laudabila sa inițiativă, și promite că comitetul va face tot ce-i va sta în putință ca să realizeze această măreață idee. (Aplause prelungite).

D. T. Raica (Ploești), propune a se trimite d-lui *Dr. Ioan Rațiu* o depeșă de recunoștință pentru neînfrînta sa atitudine în cauza națională (Se primește în salve de aplause).

D. Daniel C. Klein propune a se tipări într'o broșură populară esența chestiunii naționale, ca astfel și poporul dela țară să aibă posibilitatea de a cunoaște mai bine și de a se interesa mai mult de cauza națională.

Se primește.

D. Periețeanu-Buzău propune, iar Congresul aclamă ca membrii de onoare ai Ligii pe domnii:

Charles Gauthriot, secretar general al Societății de geografie, membru al consiliului superior al coloniilor și al consiliului superior de statistică a Franței, Paris; *Con-*

tele *Fernand de Ressayier*, secretar general al Academiei «*Jeux Floraux*» Toulouse, *De Halèche*, Directorul ziarului *Journal des Débats* Paris, *Jules Brun*, corespondent al ziarelor *Le Figaro* și *Journal des Débats*.

Președintele mulțumește delegaților pentru participarea la Congres și își exprimă satisfacțiunea pentru demnele și patrioticele desbateri ce au avut loc. Indeamnă pe delegați să lucreze fără preget întru mărirea Ligii Culturale (Aplause prelungite) și declară Congresul închis.

PROCESUL PRONUNCIAMENTULUI ÎN ANUL 1868

După ce s'a votat unirea Transilvaniei cu Ungaria în Dieta dela Cluj 1866, unde glasul celor 17 Români fu înăbușit prin violența nemeșilor Unguri și după ce s'a decretat la Viena *Dualismul exclusivist*, o nouă formă de guvernământ tiranic asupra celorlalte naționalități, Românii ale căror interese politice, naționale și religioase erau cu totul nescotite, căutară a se manifesta și a protesta contra acestei stări nelegale și nesuferite, care nu născuse în mod natural din trebuințele bine simțite ale popoarelor ce compun imperiul austro-ungar, ci dintr'un războiu nefericit, la al cărui desnodământ nefavorabil dăduseră mină de ajutor însuși conspiratorii unguri, favoriții noului sistem de guvernare; astfel că Dualismul nu se poate și nu s'a putut considera decît ca o formă de guvernământ stoarsă de conspiratorii unguri, cu sprijinul *învîngătorului*, în favoarea lor și în defavoarea tuturor celorlalte naționalități rămase credincioase patriei și tronului.

Pentru aceste motive, cînd în vara anului 1867 a venit în Transilvania graful P.

Pechy cu titlul de comisar împărătesc spre a contopi definitiv Ardealul în Ungaria, trecînd prin Blaj ca să facă o vizită Metropolitului Al. Șt. Șuluț și astfel să primească oareși-cum aderența Românilor prin capul bisericii lor, poporul adunat acolo, în număr de vre-o 10.000 împreună cu Blajenii, cu profesorii și cu studenții, i-au declarat limpede, *că nu primesc unirea cu Ungaria* și ca semn al desaprobării, au rupt și au desființat toate decorurile făcute pentru primirea acestui înalt comisar unguresc.

Nu voiu uita în toată viața mea entuziasmul ce s'a manifestat cu acea ocazie; poporul condus de studenți, îmbrăcați în haine țărănești, traversa stradele cîntînd «*Deșteaptă-te Române*» și demonstrînd contra primirei comisarului unguresc.

În acea învălmășală unul din demonstranți (I. P. de Highis) aduse vestea că arde podul de pe Tîrnava Mică, pe unde avea să intre în oraș comisarul Pechy.

O panică grozavă cuprinse tot orașul, toată lumea se aștepta la o isbucnire cumplită.

Dar cei mai înțelepți interveniră, potoliră fierberea tinerimei și a poporului. Graful Pechy, care trecuse Tîrnava prin apă, *luînd garanția trimișilor Metropolitului*, fu primit în oraș cu demonstrațiuni dar fără excese, fără turburare, fiind considerat ca un simplu vizitator al Metropolitului.

După plecarea grafului comisar, Ungurii opăriți și înfuriați din cauza demonstrațiunilor făcute, au pornit investigație judecătorească pentru arderea podului și pentru cele petrecute contra comisarului, dar toate cercetările lor n'au dat rezultatul dorit.

După ce s'au liniștit lucrurile, cîți-va din cei mai bătrîni hotărîră, că acest sentiment al poporului trebuie să fie exprimat printr'un *protest formal*, semnat de fruntașii națiunii, într'o adunare convocată anume pentru acest scop.

Pentru aducerea la îndeplinire a acestui desiderat, se constitui un comitet de inițiativă compus din d-nii Canonici: Basiliu Raț, Timoteiu Cipariu, Al. Vlăsa și din profesorii I. M. Moldovanu și Dimitrie Caian de Farago.

Acest comitet convocă în adunare generală toată inteligența română din toate județele Transilvaniei, pentru ziua de 3/15 Maiu 1868.

Au fost față, pe cât mi-aduc aminte, vre-o 250 de reprezentanți, afară de poporul adunat dimprejur de prin județe.

După serbarea acelei zile memorabile, s'a cetit și s'a discutat protestul contra unirii, căruia i s'a dat titlul de *pronunțiamenț* și s'a subsemnat de toți cei de față.

Acest protest întru întâiu fu nesocotit de Unguri și presa lor, dar după ce fu publicat prin foile germane, franceze și boheme cu juste aprecieri din partea lor, guvernul ungueresc fu adînc mișcat și hotărî să urmărească pe calea justiției pe toți acei ce au protestat contra unirii, fapt împlinit și sancționat de Împărat.

Se făcu cercetare spre a se cunoaște persoanele cari subsemnase pronunțiamențul, de oare ce în ziare se publicase fără semnături.

Originalul însă era bine păstrat și nu se putea libera, pentru că mulți dintre semnători erau funcționari publici în justiție și în administrație. Atunci guvernul se mulțumi a lua la răspundere pe membrii Comitetului de inițiativă.

Astfel dar în vara anului 1868, tocmai pe cînd eram ocupat cu examenele de bacalaureat (maturitate) pe la începutul luni Iulie primirăm citațiile Tribunalului instituit anume pentru acest proces la Mureș Oșorheiu.

Din cauza pornirii acestui proces se făcu o mișcare adîncă în tot orașul Blaj, dar mai cu seamă în tinerimea studioasă.

Școlarii celor opt clase ale liceului, ple-

cînd tocmai atunci spre casele lor în toate părțile Transilvaniei, vestiră poporul despre înscenarea acestui proces și ca prin farmec începură a se ține întruniri prin districte și a curge declarațiunile de aderență la pronunțiamenț.

Intr'aceea procesul a început.

Cei d'întii am fost chemați la interogator eu și I. N. Moldovanu.

Sosind la M. Oșorheiu, eu m'am prezentat la Tribunal pe la orele 10 a. m.

Mi s'a cerut să răspund în limba maghiară, dar în urma declarațiunei mele că nu știu unguerește și nici că voiu semna decît ceea ce voiu scrie eu, presidentul Tribunalului, cu numele Hildebrend, a chemat un scriitor român dela Curtea de Apel (Tabla regească) anume Graur, care mi-a tradus întrebările în limba română, iar eu m'am așezat la masă și am scris cu mîna mea răspunsurile la 18 întrebări, care de care mai fină și mai captioasă.

Pe cât mi-aduc aminte, unele întrebări tindeau ca să se afle vre-o conspirație cu cei din România contra Statului ungueresc.

Răspunsurile mele au fost hotărîte și lămurite în sensul, că noi Români nu putem suporta o stare atît de vitregă și o nesocotință atît de patentă a tuturor intereselor noastre naționale, prin urmare pronunțiamențului nu e decît o protestare solemnă contra acestei stări, prin care Români sunt excluși dela viața de Stat.

După amiază a fost chemat colegul meu I. M. Moldovanu, căruia i s'au pus aceleași întrebări. După terminarea interogatorului, ni s'a spus să nu plecăm din M. Oșorheiu, pentru că a doua zi Tribunalul mai are să ne comunice ceva.

În seara zilei ne-am întrunit la d. Cergedi membru al Curții de Apel, unde a venit și M. D. Moga, Vice-președinte al Curții. Acolo ne-am sfătuit mult asupra procesului și am pus chestiunea pentru ce Tribunalul ne oprește pentru a doua zi? Moga a fost

de opiniune, că sau vor să ne împiedice de a comunica cu ceilalți acușați, sau vor să ne țină în arest preventiv.

Eu, știind că după noi a doua zi erau citați la înterogator T. Cipariu și E. Vlassa, doream cu ori-ce preț să-i întâlnesc și să le comunic tot interogatorul, sensul cum am răspuns noi, pentru ca să nu fie nici o divergență în răspunsuri.

Am cerut celor doi membrii de Curte, ca să-mi găsească în lege vre-un motiv de absentare pentru a doua zi.

După multă chibzuință am declarat că eu plec, pentru că a doua zi trebuia să mă logodesc cu d-ra Maria Săucan din Căpușul de pe Cîmpie, al cărui frate semnase pronunțiammentul împreună cu noi.

Acest motiv l'am scos pentru că în seara aceea Cipariu și Vlassa venise la Lechnița pe Mureș, unde aveau să poposească la protopopolul I. Boeriu, ginerele lui Vlassa, iar a doua zi des dimineața aveau să vină la Tribunal.

Hotărit la acest pas, am lăsat o hirtie în mîna colegului Moldovanu, ca a doua zi să o dea la Tribunal arătînd motivul plecării mele (pentru logodnă).

Am chemat îndată un birjar român și pe la ora unu din noapte am plecat.

Pe la cîntatul cocoșilor despre ziuă am sosit în Lechnița, am întâlnit pe Cipariu și Vlassa și le-am comunicat totul din fir în păr.

După ce s'a făcut ziuă, bătrîni au plecat cu birjarul meu spre M. Oșorheiu, iar eu am luat trăsura protopopolului și am trecut dealul la Căpuș.

Am povestit prietenului Săucan tot ce se făcuse și planul plecării mele, iar d-ra Maria, supranumită floarea Cîmpiei, făcea mult haz de această *logodnă politică*.

Am stat ziua aceea în Căpuș și am făcut mare chef ca de logodnă. A doua zi am plecat cu *Săucan* la M. Oșorheiu și de cuvînt m'am prezentat la Tribunal.

Presidentul, care se arăta mulțumit de întoarcerea mea, începî a-mi pune cîte-va întrebări cam tot de natura celor 18, de aceea am declarat că nu mai am ce răspunde, de oare ce la asemenea chestiuni deja răspusesem la interogatorul precedent.

Apoi a urmat o conversație quasi confidențială asupra împăcaciunii Românilor cu Ungurii. Eu am declarat, *că Româniile doresc aceasta din tot sufletul, căci altfel aceste două națiuni, avînd aceeași soartă în viitor, vor trebui să lupte una contra alleia pe moarte și pe viață.*

Această sinceră declarațiune a mea a fost de îndată telegrafiată la Pesta și după trei zile toată presa ungurească striga în cor, *să mă aresteze ca pe un om periculos.*

Tovarășii mei de luptă plecaseră acasă, iar eu m'am întors îndărăt pe Cîmpie, de oare-ce tocmai atunci se întruneau sinoadele tractuale (protopopești) spre a alege delegații pentru alegerea unui alt Metropolit în locul neuitatului Al. Șt. Șuluț care murise în toamna anului 1867.

În această călătorie eu făceam propagandă energetică pentru alegerea lui Cipariu la scaunul Metropolitan.

În drumul acesta, care ținuse vre-o două săptămîni, m'am îmbolnăvit de ochi și am apucat spre Cluj ca să consultez doctorii de acolo.

De aci m'am întors la Blaj.

Nu mult după întoarcerea mea acasă am primit altă citație dela Tribunal; am luat un certificat medical și am cerut aminare, căci încă tot sufeream de durere de ochi.

Întru aceea se apropia termenul alegerii de Metropolit. Se adunară toți Protopopii și delegații în Blaj spre a se înțelege asupra celor trei candidați.

Era mare neînțelegere; se țeseau multe intrigi de partisanii candidatului guvernului unguresc, care era dr. Ioan Vancea, Episcop al Diecesei Gherlii.

În preseara alegerii se ținut ultima întrunire în salonul bibliotecii liceului.

Eu tot sufeream de ochi, dar așa cum eram mă dusei la întrunire, și văzind confuzia ce domnia, mai cu seamă că unii intriganți spre a *turbura spiritele* avură curajul să propună candidatura Cardinalului *Bonaparte* mascând această alocațiune cu pretinsul sprijin, ce s'ar câștiga în cauza națională; am cerut cuvântul, și după ce am probat absurditatea candidaturii unui *Bonaparte*, care nu era nici de legea nici de neamul românesc, i-am rugat să se unească cu toții pentru-că interesele bisericii și ale națiunii noastre sunt în pericol și am propus pe cei trei candidați recunoscuți ca bărbați distinși și *buni Români*, anume: T. Cipariu, Coroianu (vicarul Sala-giului) și I. F. Negruț.

Adunarea a primit cu aplause această propunere, susținută și de colegul I. M. Moldovan, și s'a hotărât votarea acestor trei candidați, excludând din candidatură pe Vancea.

După întrunire delegații se adunară la hotelul Mitropolitan, și acolo agenții guvernului, văzând hotărîrea luată, au procedat la cumpărarea consciințelor.

Avisat fiind despre aceasta, în miez de noapte am mers la hotel, unde am găsit un mare număr de delegați la o masă lungă, în frunte cu amicul și colegul meu dela Viena Justiț Pop Fiu, care ținea discursuri în doi peri, de oarece și el susținea pe sub mână pe Vancea.

Atunci indignat de cele ce se petreceau, am dat pe față manopera nedemnă ce se urma, am arătat biletele galbene ce se împărțeau cu numele Vancea, însoțite de prețul vnzării conștiinței, care varia între 100—200 florini.

Cu toată lupta mea, și a celor-lalți amici ai causei naționale, cu toată promisiunea dată și la hotel, că cei trei candidați proclamați vor fi susținuți; a doua zi la vo-

tare unul din candidații noștri a căzut, și Vancia a eșit între cei trei candidați la scaunul Mitropolitan.

Causa era pierdută, de oare-ce eram siguri că guvernul unguresc va numi pe Vancia.

Nu aveam nimic personal cu Vancea, pentru-că nici nu-l cunoșteam, dar pe cită vreme era candidatul guvernului unguresc, era evident, că nu în interesul națiunii române era susținut.

Necontestat Vancea a fost un bun episcop dar în chestiunile naționale și chiar bisericești episcopii numiți dintre cei din Ungaria n'au prea mers în fruntea poporului.

Atitudinea mea cu ocazia acestei alegeri se vede că a înăsprit și mai mult pe Unguri, căci îndată după alegere am fost chemat din nou înaintea tribunalului din M. Oșorheiu, ș'amenințat că voi fi arestat.

Văzind furia cu care Ungurii se năpustesc asupra mea, am cerut sfatul venerabilului Cipariu: Ce ar fi mai bine de făcut în asemenea împrejurări?

Bătrînul mi-a declarat limpede, «*că astădată greu voi scăpa de închisoare, că ar fi mai bine, dacă se poate, să evitez o nenorocire, care mi-ar putea pune viața în pericol*».

Mă hotărîi să urmez statul înțeleptului bătrîn. Pe atunci venise în Blaj vărul meu Eugen Crișan, funcționar la Curtea de Casație în București. Comunicîndu-i cele ce am vorbit cu Cipariu, Eugen mi-a oferit pașaportul său, ca să trec în România.

Era după amiază, și fiind-că a doua zi trebuia să mă pornească spre M. Vasarheiu; repede am împachetat ce aveam mai de trebuință, am trimis pe tînărul Munteșcu, student în clasa VIII la preotul din Minărade, care 'mi era bun prieten, să trimită trăsura ca să mă ia pe înserate.

Am plecat în voia întîmplării fără ca să-mi iau rămas bun decît dela cîți-va intimi, și după ce am luat masa la preotul din

Mînărade, noaptea tîrziu am apucat drumul spre Sibiiu, unde am ajuns cînd se revărsa zorile.

N'am tras la hotel, ci de-a dreptul la Nicolae Albu starostele pantofarilor. I-am comunicat plecarea mea subită, el m'a înțeleș, a pus calul la o trăsură a lui, și cînd răsăria soarele eșiam din Sibiiu.

Am trecut prin vama austriacă foarte îngrijat, ca nu cum-va să fiu urmărit, dar Neamțul dela vamă, de și s'a uitat lung la mine, mi-a dat drumul, fiind pașaportul în regulă mai cu seamă că pe Albu îl cunoștea foarte bine.

Ajungînd în vama română la Ciineni numai în cîntece și veselie, am spus funcționarilor și ofișerului de punct pozișunea mea.

Ei mi-au arătat multă simpatie și ca probă de iubire frățească au dat o masă bine garnisită. Am petrecut pînă tîrziu după amiază, ridicîndu-se mai multe toaste pentru binele Românilor.

Eram adînc impresionat de frățeasca primire și de simpatia ce mi-au arătat frașii români de la vama Ciineni.

Dela Ciineni am apucat drumul împreună cu Albu spre Curtea de Argeș.

Am trecut Oltul pe podul îmblător, și am urcat pe coama muntelui. Noaptea ne surprinse în creștetul munșilor, și am dormit într'un sat al cărui nume l'am uitat. De acolo des de dimineață am scoborît la *Hanul Grecilor*, unde am întilnit pe tînărul Hambășanu din Reșinari.

Pe acest Hambășan îl cunoșteam dela liceul din Blaj, el după-ce a luat bacalauratul, a urmat studiile la politehnică în Viena, și venind acasă, în loc de a lua vre-o funcșune, se ocupa cu turmele de oi și cu hergheliile sale de cai ce le avea în munșii României.

Dela Hanul Grecilor am apucat pe Sălăruc, la Curtea de Argeș, unde am pogorît pușin. Cît am stat aci am vizitat acel

falnic monument al țării, care așa ruinat cum era, mă punea în uimire prin frumuseștea stilului artistic și construcșunii sale.

De aci merserăm întins la Pitești, unde Albu avea un frate de mult stabilit acolo ca pantofar distins.

Trei zile am stat în Pitești, ca să mă odihnesc, și să-mi iau seama, ce este de făcut.

A treia zi mi-am luat rămas bun dela Albu și dela fratele său și am plecat spre București.

În București am gășit mulți tineri veniți din Ardeal, cari urmau la universitate, sau luase funcșuni publice. Între aceștia era și amicul M. Străjan actualmente profesor la Craiova—el m'a primit în gazdă.

Posișunea mea fiind nesigură, de oare-ce mă temeam să nu fiu reclamat de guvernul unguresc, m'am hotărît să cer o audiență la d-l I. C. Brătianu, pe atunci Ministru președinte.

Bărbat afabil și foarte bun cum era Brătianu, m'a primit la minister îndată ce am fost anunțat. După-ce l'am pus în cunoștință de toate împrejurările în cari mă gășiam, el cu o voce dulce m'a mângiiat, spunîndu-mi că prin asemenea împrejurări a trecut și dînsul în tinereșe, m'a asigurat că nu mi se poate întîmpla nimic rău.

Am eșit dela acest mare bărbat cu credință în viitor, și cu inima plină de recunoștință, păștrîndu-i pentru toată viașta mea o venerașune deosebită.

Așteptam în București rezultatul procesului. Din ziare aflai, că deputașii români din Camera Ungariei au făcut o interpe-lașie energică în chestia procesului nostru, și după răspunsul violent al guvernului unguresc, au plecat la Viena în corpore spre a așterne Monarchului persecușunile îndreptate contra Românilor.

Intr'aceșea făcui cunoștinta Venerabilului August T. Laurian, a lui Al. Papiu, a luș

V. Maniu și a altora. Unii mă sfătuiau să mă întorc în Transilvania, spre a lupta înainte, însă bătrînul Laurian îmi zise să stau pe loc pînă cînd se va vede sfîrșitul procesului.

Am rămas în București, hotărît a mă înscrie la universitate, a urma la drept și la litere, dar mijloacele începuse a se împuțina.

Pe atunci se deschisese o mulțime de gimnasilor în țară, și profesori nu erau. Laurian îmi propuse ca pînă la terminarea procesului să iau catedra de l. latină la gimnasiul din Focșani. L'am ascultat și pe la 1 Noembrie 1868, am plecat la catedra mea unde mă aflu și astăzi.

Prin Februarie 1869, am aflat că procesul nostru politic a fost curmat de însuși împăratul, dar eu îndărăt nu m'am mai întors.

D. F. Caian.

4 Ianuarie 1898.

DELEGAȚII SECȚIUNILOR LIGEI

cari au luat parte la Congresul din
24 Maiu 1898.

1. B a c e ă u.

Radu C. Porumbaru
Daniel C. Klein

2. Brăila.

Petre Bancotescu
Leonte Moldovan
Ioan Bercianu
I. M. Ciuta
G. G. Perlea
P. I. Lazaroneanu
T. Coman
I. Venert
G. Țiței

3. Bruxelles.

A. Popovici

4. Buzău.

Dr. G. Angheliescu
Dr. P. Inotescu

Aurel Perșinaru
Nae Ștefănescu

5. Cîmpulung.

Dim. Cătuneanu
Mihail Ianculescu
Apostol Dr. Mirea
Mușatescu

6. Craiova.

General G. Angheliescu
Constantin Ciocăzan
George Tîrnoveanu
Aurel M. Eliescu
Tache Policrat

7. Drăgășani.

Paul Lazăr, inginer
Constantin Bircan

8. Focșani.

Nicu N. Săveanu
C. C. Mărgăritescu
Dr. A. Lungu

9. Galați.

Colonel Dr. Georgescu
Inginer Ioviță
N. Filipidi
I. Voinescu
A. Frățilă
N. G. Longinescu

10. Iași.

Aron Densușiauu
Teodor Burada
Teochari Antonescu
I. Tanoviceanu
Lascar Tărăbuță
Octaviu Velciu
Vasile Brăescu

11. Letea.

Ghiță Stan

12. Ploești.

Bucur Spirescu, profesor
Luca Elefterescu
T. Raica
N. Nedelcovici
B. I. Stoicescu

13. Predeal.

Ioan G. Babeș
Dimitrie Ripeanu
Al. M. Mihăilescu

14. Tutova.

Stroe Beloescu

15. Turnu-Severin.

G. Sefendache
I. A. Protopopescu

16. Rîmnicu-Sărat.

Iosef Oroveanu

17. Vîrteșcoi.

Apostol Nicolaide
I. Stănciulescu
C. Fotin

18. Pitești.

N. T. Grigorescu
N. Dimancea
I. N. Coculescu
Nicolae Brînzeu

19. Paris.

Marin Demetrescu
I. Berendey

țională. Popor conștient de sine, căci de 18 veacuri de cînd el este așezat aci, el a fost ca un zăgaz de apărare și de brațele sale vinjoase frîntu-s'au puterea barbarilor.

Impărțiți politicește sub domnii multe, naționale sau străine, lupta noastră a Românilor comună ne-a fost, reciproc ne-am împărțit, ca frați buni, bucuria ca și întristarea și trecutul nostru bogat în lupte, bogat este și în zile de glorie. Aniversarea de 50 de ani a unei asemenea zile de glorie o sărbătorim noi azi. Ar fi fost de bună seamă și mai frumos dacă idealul urmărit atunci s'ar fi atins pe deplin, ideal pe care frații noștri l'au proclamat sărbătorește pe Cîmpul Libertății, sau dacă cel puțin protivnicii lor nu ar fi provocat tocmai contrariul păcei și bunei înțelegeri. Conducătorii și-au făcut datoria, rămînînd ca să ne-o facem și noi pe a noastră.

Pentru acești fii de eroi ai poporului român cari s'au luptat pentru drepturile sale, Secțiunea Predeal a Ligii Culturale a făcut să se celebreze un parastas, tocmai aci în Sf. Mănăstire Predeal, care din vechime și mai cu seamă la 1848, scut, adăpost și scăpare a dat năpăstuiților și prigoניților de focul revoluțiunii și de urgia dușmanului.

Făcînd aceasta, noi manifestăm recunoștința noastră pentru bărbații mari ai istoriei noastre naționale.

Națiunile cari au ajuns la maturitatea politică înțeleg totdeauna să-și idealizeze și venereze trecutul. Numai națiunile în decadentă își uită de trecut, nu au nici o aspirațiune în viitor.

Această sărbătoare națională să fie deci pentru noi îndemn de reculegere și întărire în sentimentul nostru național și ca angajămînt solemn înaintea lui D-zeu și a oamenilor să jurăm, că nu vom înceta de a iubi ca pe noi înși-ne, pe aceia cari nu mai au unde să-și plece capul, pe aceia cărora le sunt închise pînă și S-tele Altare, pe aceia cari suspină ziua și noaptea așteptînd mîntuirea Domnului, pe aceia zic, cari gem sub jugul robiei moderne, mai rău ca sub al iobagiei medievale, căci rob se numește acela care nu are voia sa, nici atît măcar ca să se roage lui D-zeu pentru ceea ce fie căruia din noi îi este mai scump. Și angajămîntul nostru solemn să fie de a lucra pentru solidaritatea națională, de a fi pururea credincioși patriei și tronului, căci numai astfel vom putea pune toate puterile noastre pentru binele Românilor de pretutindeni, pentru idealul ce pe toți ne încălzește.

DELA SECȚIA PREDEAL

Cu ocazia serbării naționale de 3 Maiu la Predeal, P. C. S. Părintele Arhimandrit *Dionisie Simionescu*, Președintele Secțiunii, a rostit următoarea cuvîntare:

Fraților,

Vă salut cu însuflețire frățească în această zi măreață. Zi mare și de mari învățăminte patriotice pentru noi toți, dar mai cu seamă una din zilele cele mai mari ale fraților noștri subjugăți.

În această zi, 40.000 de eroi ai neamului, în numele celor trei milioane de iobagi, pe Cîmpul Libertății au proclamat sărbătorește libertatea și drepturile poporului român. Acolo au arătat ei lumii civilizate, că aci la porțile Orientului există un popor latin, care are drepturi la viața sa na-

Și în această arzătoare dorință a noastră să rugăm cu toții pe Părintele Ceresc, ca să trimită peste noi S-tul său Duh dătătorul tuturor bunătăților, al concordiei, al iubirii, al bunei înțelegeri între frați, pentru înaintarea și mărirea idealurilor poporului român!

ȘEDINȚA COMITETULUI NAȚIONAL BUCOVINEAN

Cetim în *Patria* din Cernăuți:

Sub prezidenția d-lui Modest cavalier de Grigorcea s'a ținut Marți d. m. ședința comitetului național în sala palatului țării.

D-nii dr. George Popovici, dr. Ioan Turcan, Br. Victor Styrcea, Myron M. Călinescu, Ilarion Onciul și T. Stefaneli și-au scusat absența declarându-se solidari cu conclusele ce se vor aduce.

În discursul de deschidere expune d-nu Modest cavalier de Grigorcea că, comisiunea esmisă pentru studiarea proiectului de organizare a partidului și-a terminat lucrările și raportul s'a distribuit membrilor de cu vreme, ca să se poată lua în dezbateri și finaliza lucrarea în ședința prezentă.

Tot odată indică că, pentru punerea în practică a noii organizări se recere lărgirea dirigenței, care va avea pe lângă executarea concluzelor referitoare la noua organizare să facă și lucrările pregătitoare pentru alegerile dietale, cari vor urma la toamnă.

În termeni calzi expune deosebitele merite ale d-lui baron Victor Styrcea, care se retrage definitiv din viața politică din cauza sănătății sale sdruncinate, rămânând să se aleagă alt president în fruntea dirigenței.

Comitetul ia cu regret la cunoștință retragerea d-lui baron M. Styrcea exprimându-i tot odată mulțumită protocolară pentru deosebitele merite cari le-a cîștigat pentru țară și națiune în decursul lungii sale activități.

Comitetul decide complectarea dirigenței cu cinci membri în mod provisoriu, pînă ce va intra în viață noul comitet în sensul organizării noi, care se va constitui la toamnă, de odată cu alegerile pentru dieta provincială.

Raportul comisiunii esmise pentru noua

organizare se primește în unanimitate votându-se 9 rezoluțiuni.

Constituindu-se dirigența provisorie se alege president d. Iancu Lupu, vice-presidenți rămîn d-nii Modest cavalier de Grigorcea și doctor Iancu cavalier de Flondor, iar secretar se alege d. dr. Nicu Blindu. Membrii în dirigență: Br. Eugen Styrcea, Br. Nicu Mustatza și doctor Iancu cavalier de Volcinski.

INFORMAȚIUNI

Liga pentru unitatea culturală a tuturor Românilor.

Comitetul Central Executiv al Ligii Culturale, ales în Congresul dela 24 Maiu curent, în ședința sa de ieri 25 Maiu s'a constituit în modul următor:

Președinte: *M. Vlădescu*

Vice-Președinte: *Barbu St. Delavrancea*

Casier: *St. Periețeanu-Buzău*

Secretari: { *A. D. Florescu*
B. Demetrescu-Brăila

Membri: { *Al. Lușașcu*
I. C. Grădișteanu
Dr. C. Istrati
Barbu Păltineanu

Censori: { *C. Rădulescu-Motru*
Anton Vanicu
D. I. Nenitescu

*

Comitetul central al Ligei Culturale aduce mulțumirile sale d-lui *Teodor T. Burada*, profesor în Iași, pentru donațiunea ce a făcut-o bibliotecii Ligei din București, prin următoarele cărți a căror autor este:

- 1) *O călătorie la Români din Moravia.*
- 2) *Cercetări despre Români din insula Veglia.*
- 3) *O călătorie la Români din Bitinia.*
- 4) *Cercetări despre școalele românești din Turcia.*
- 5) *O călătorie în satele românești din Istria.*